

BOEKBESPREKINGEN

EEN NOTABEL DOMEIN DE GESCHIEDENIS VAN HET NEDERRIJKSWALD

BOUWER, K. 2003. Uitgeverij Matrijs, Utrecht. 271 pagina's. ISBN 90 5345 229 x. Het boek is verkrijgbaar in de boekhandel. Prijs: € 29,95.

Het Nederrijkswald is de oude naam voor het uitgestrekte bosgebied ten zuidoosten van Nijmegen, gelegen tussen de woonkernen van Beek-Ubbergen, Groesbeek, Mook en Malden. In de Romeinse tijd vormde het gebied één geheel met het tegenwoordige Duitse Reichswald. Vanaf de dertiende eeuw staat het grote bosgebied tussen Nijmegen, Kleef en Goch bekend onder de naam Ketelwoud.

Het boek beschrijft over een periode van 2000 jaar de natuur- en cultuurgeschiedenis van het gebied, gebaseerd op uitgebreid archiefonderzoek. Daarbij is ruim aandacht voor de regionale bosgeschiedenis, een onderwerp waaraan vanuit de natuurhoek, meestal ten onrechte, te weinig aandacht wordt besteed. Immers vanuit het bosbeheer laten zich een groot aantal van de huidige natuur- en landschapswaarden verklaren. Het boek geeft inzicht in de politieke, economische en sociale kanten van de bosbouw. Het gaat in op de achttiende- en negentiende-eeuwse ontginningen en de daaruit ontstane landgoederen. Kortom het geeft een compleet inzicht in het ontstaan van het Ketelwoud. De waarde van het boek wordt voor een groot deel bepaald door de overdrachtelijkheid van de ontstaansgeschiedenis naar andere bosgebieden in Nederland. Het boek is rijk geïllustreerd met kleuren- en zwart-witfoto's en is voor de natuuronderzoeker die in de kop van Limburg en aansluitend Gelderland

onderzoek doet, om bepaalde processen te kunnen begrijpen, onmisbaar.

Ton Lenders

WILDLIFE AND TRAFFIC A EUROPEAN HANDBOOK FOR IDENTIFYING CONFLICTS AND DESIGNING SOLUTIONS

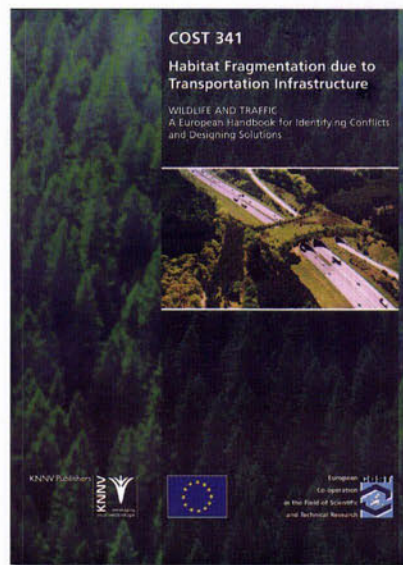
LUELL, B., G.J. BEKKER, R. CUPERUS, J. DUFEK, G. FRY, C. HICKS, V. HLAVÁČ, V. KELLER, C. ROSELL, T. SANGWINE, N. TØRSLØV & B. LE MAIRE (EDS), 2003. KNNV uitgeverij, Utrecht. 176 pagina's, genaaid gebonden, full colour en engelstalig. ISBN 90 50111 186 6. Te bestellen voor € 49,95 (leden KNNV/NHGL € 44,95), exclusief verzendkosten, bij de uitgeverij van de KNNV (tel. 030-2333544, e-mail: info@knnvuitgeverij.nl).

"Het landoppervlak staat onder voortdurende druk door de aanleg van nieuwe infrastructuur. Tussen 1990 en 1998 is 33.000 ha, ongeveer 10 ha per dag, in beslag genomen voor wegconstructies in Europa", aldus het voorwoord van het boek. En daarmee wordt meteen het probleem voor de natuur of de in het wild levende dieren duidelijk gemaakt. De laatste jaren is er pas aandacht voor de effecten van infrastructurele projecten op de aanwezige flora en fauna. Het tegengaan van deze effecten en mitigatie ervan, vormt het belangrijkste onderwerp van dit boek. In dit boek is de informatie hierover binnen Europa verzameld en gebundeld.

De impact van grote, maar ook kleine infrastructurele projecten wordt beschreven op basis van het verlies van leefgebieden en populaties, barrièrewerking en verkeersslachtoffers. Er worden oplossingen aangedragen om versnippering te voorkomen. Echter verlies aan leefgebied zal nooit voorkomen kunnen worden, ook niet door mitigerende maatregelen. In dergelijke gevallen zal en moet gecompenseerd worden. Naast onderwerpen als 'faunapassages', worden ook andere technische mogelijkheden besproken, evenals compensatie, monitoring en evaluatie. Monitoring en evaluatie vormen zeker geen onbelangrijk onderwerp: pas de laatste jaren is hiervoor aandacht. Er valt ongetwijfeld nog veel te leren en te verbeteren in de methodes die nu worden toegepast. Nu gemaakte fouten kunnen door monitoring aan het licht komen en kunnen in de toekomst leiden tot betere resultaten.

Het hoofdstuk over faunapassages trekt voor mij als natuurliefhebbers snel de aandacht. In een overzichtstabel worden mogelijkheden van miti-

gatie voor verschillende diersoorten besproken. Zoogdieren vormen hierbij een belangrijke groep. Vreemd dan ook dat in de gehele publicatie een zeker niet onbelangrijke zoogdierengroep is vergeten, namelijk de vleermuizen. Soms komen de maatregelen die voor vleermuizen van belang zijn wel aan de orde, bijvoorbeeld bij 'tree-top overpassing', wat wil zeggen dat vleermuizen via de boomtoppen van de ene naar de andere zijde van de weg kunnen vliegen.

Gelukkig is er ook aandacht voor onderhoudsaspecten na de aanleg. Wie kent niet verwaarloosde (onder water staande) dassentunnels en amfibiegeleidingssystemen, die door vegetatie volledig zijn overwoekerd en daardoor onbruikbaar zijn geworden. Nazorg van uitgevoerde mitigerende maatregelen is dan ook van wezenlijk en noodzakelijk belang.

Een boek voor de liefhebber wil ik het niet noemen. Wel is het een boek dat zeker bij beleids- en planmakers (en onderzoekers) van grote infrastructurele projecten onder de aandacht moet worden gebracht. Denk hierbij aan organisaties als provincies, waterschappen, Rijkswaterstaat en gemeenten. Ook de (grotere) ecologische adviesbureau's kunnen niet om dit naslagwerk heen. Hopelijk lezen ook zij de boekrecensies van het Natuurhistorisch Maandblad, zodat zij weten dat het aanschaffen van dit boekwerk noodzakelijk is om de broodnodige ontwikkelingen op dit vlak te kunnen blijven volgen.

Henk Heijligers